

**Olyan vagyok az olvasással, mint aki bemegy a cukrászdába és végig akarja kóstolni az összes tortát.
”Beszélgetés könyvről, olvasásról
Gulyás Balázs színművésszel**

2014 márciusában lehetőségem nyílt arra, hogy egy számomra igen érdekes emberrel készítek riportot. Az Ady Endre Gimnázium tanulója volt, majd tanulmányait a Színház és Filmművészeti Egyetemen folytatta. Ezen kívül közgazdász diplomával is rendelkezik. Ő iskolánk művésztanára, Gulyás Balázs. A helyszínt iskolánk könyvtára biztosította.

Kisgyermek korában a szülei rendszeresen olvastak-e Tanár Úrnak meséket illetve verseket, és mi volt közülük a kedvence?

Abban biztos vagyok, hogy olvastak. Arra nem emlékszem, hogy rendszeres volt-e. Meséket is, verseket is, sőt anyukám kimondottan szerette a mondókákat. Így ezekből rengeteget olvasott. Rengeteg mesekönyvem, és mondókás könyvem volt gyermekként. Ezen kívül anyukám olvasott népmeséket is nekem. Emlékezetes volt számomra, mikor Mátyás királyról olvasott. Ezeket nagyon szerettem. Tetszett az, ahogy igazságos módon bánt az emberekkel, ahogyan megleckéztette azokat, akiknek az kijárt. Maga a figurája nagyon kedves volt számomra. Ezeket a meséket később én magam is olvastam.

Szerette-e a kötelező olvasmányokat, és melyik volt a kedvence, illetve mit tenne annak érdekében, hogy a tanulók jobban szeressék a kötelező olvasmányokat?

Nekem nem volt semmi problémám a kötelező olvasmányokkal. Nagyon ritka volt az olyan, ami nem tetszett. Szerettem őket. Ami először eszembe jut, A Pál utcai fiúk. Szerintem nagyon fontos egy-egy könyv külső megjelenése, az, hogy hogyan van megszerkesztve. Ezt a könyvet nagyon szerettem kézbe is venni. Voltak benne magyarázó szövegek, lábjegyzetek. Két dolgot vezetnék be a kötelező olvasmányok helyett. Az egyik, hogy egy-egy olvasmányt tüzetesen átnéznének a diákokkal, akár mondatonként, bekezdésenként, hogy a szövegértésük fejlődjön. A másik, hogy kötelező olvasmányok helyett ajánlott művek lennének, amelyek közül a tanuló választhatna egyet, aminek nem a tartalmát kellene felmondani, hanem kreatív feladatokkal összekötve élvezetesebb lenne és megszeretnék ezt a diákok. Ennek az a pszichológiája, hogy az egyén a saját döntése mellett sokkal inkább kitart, mint abban az esetben, mikor megmondják neki, mit is olvasson. Az első része a „megoldásomnak” azért is lenne fontos, mert egy friss felmérés szerint a magyarországi lakosság harmada funkcionális analfabéta.

Mikor adys volt, volt-e olyan ajánlott könyv, ami Tanár Urat nagyon megfogta, vagy olyan, amit nagyon szeretett?

Szépirodalmat, drámákon kívül talán ténylegesen akkor olvastam a legtöbbet. Meg akkor volt egy olyan időszakom, mikor sokan ajánlottak nekem könyvet. Például osztálytársak. Azóta inkább én szemezgetek. Nálunk működött az, hogy ajánlottunk a másoknak könyvet,

és beszélgettünk róluk, hogy „Hú ez nagyon jó volt, ezt olvasd el!”, meg kölcsön is kaptunk egymástól egy-egy olvasmányt. Például Felix Salten: Bambi című könyvét meg is kaptam Barabás Richárd volt osztálytársamtól. Ő megvette ezt a könyvet nekem, és dedikálta is, csak azért, hogy elolvassam. A könyv meglepő volt számomra, mert azt hittem, hogy gyermekeknek íródott, de mégis magával ragadó volt és mély tartalmú. Nagy meglepetés volt.

Milyen témájú könyveket szeret olvasgatni?

Én nagyon sokféle könyvet olvasok. Picit úgy vagyok ezzel, hogy nem feltétlenül a szépirodalomra összpontosítok. Nem főként az én elemőzsiám. Az egyik kedvenc mondásom - holott nem szoktam mondásokkal élni, de ezt nagyon igaznak tartom - : A tudás hatalom. Mindig úgy közelítettem meg egy-egy könyvet, hogy ne csak történethez, hanem információkhoz is hozzájuthassak. Tehát a könyvtárban számomra minden egyes polc tartogatott érdekesebbnél érdekesebb olvasmányokat. Például most itt ülünk az angol könyveknél, nemrég vettem egy angol etimológiai könyvet, azt olvasgatom néha. Érdekesnek tartom az angol szavak eredetét. Amikor beszabadulok egy könyvesboltba, akkor is csak nézelődök, minden polcnál meg-megállok. Nincsenek kifejezetten kedvenc részeim, hanem egyszer ezt, másszor azt választom. Nyitottnak érzem magam. Mindenből szeretnék egy picit magamhoz venni, és ezeket tudni, felhasználni és megtanulni. Ez is egyfajta szülői hatás. A szüleim ugyanis vegyész mérnökök, de bármiről kérdeztem őket kiskoromban, mindenre tudtak nekem választ adni. Hihetetlen volt számomra ez a képességük. Örülnék annak, ha én is tovább tudnám majd adni mindazt, amit tudok. Sokféle könyvet olvasok. Most például Az Elit alakulat c. művet olvasom, ami történelmi témájú regény. Szeretem a történelmet. Az is bizonyítja ezt, hogy annak idején történelemből tettem emelt szintű érettségi vizsgát. Ha nem vettem volna fel a Színház - és Filmművészeti Egyetemre, valószínűleg jogász lettem volna. Korábban Stephen Hawking: Nagy terv című könyvét olvastam, ami fizikával kapcsolatos. Gerald Durrell: Istenek kertje c. könyvét is nemrég olvastam. Ebben a könyvben rengeteg tájleírás volt, élvezetes mű. Rockenbauer Pál: Amiről a térkép mesél c. könyve is nagyon tetszett. Tényleg összevissza olvasok. Az ágyam mellett most nyelvkönyvek vannak, láthatjátok, hogy vegyes az érdeklődésem. Olyan vagyok, mint aki bemegegy a cukrászdába és végig akarja kóstolni az összes tortát.

Az előbb említette, hogy nagyon szereti a történelmi olvasmányokat. Melyik a kedvenc témaköre?

Nagyon szeretem az ókort, meg a XX. századot. A középkor illetve az újkor kevésbé vonz. Van egy könyvsorozat, ami pár évvel ezelőtt jelent meg, ezt a sorozatot megvettem. Arról szól, hogy a főszereplő visszamegy időszámításunk előtti 100-ba és Rómában tesz egy kitérőt. Az írója Philip Matyszak, aki eredetileg nem író, hanem történész.

Ki a kedvenc írója vagy költője, és tőle mi a kedvenc műve?

Nekem általában nincsenek kedvenc dolgaim. Legutóbb 14-15 éves korom környékén volt kedvencem bármiből is. De sajnos arra már nem emlékszem, hogy mik voltak akkori kedvenceim.

Szokott-e rendszeresen könyvtárba járni?

Amióta az iskolában tanítok, azóta az Ady könyvtárba járok. Idén fejeztem be tanulmányaimat a Budapesti Corvinus Egyetemen, ahol közgazdász diplomámat szereztem.

Előtte pedig a Színház és Filmművészeti Egyetem könyvtárába jártam. Ezekben a könyvtárakban nagyon sok érdekességre leltem. A Színház és Filmművészeti Egyetemen rengeteg drámát és szépirodalmat olvastam. Az utóbbi 2-3 évben rengeteg más témájú könyvre bukkantam, amelyek számomra kifejezetten érdekesek voltak. A Közgazdasági Egyetemen sok olyan könyvet találtam, ami másképpen volt érdekes. Ezekben a könyvtárakban nem volt szükségem olvasókártyára. És mivel dolgozom, mindig is meg volt nekem az a dráma anyag meg az a fikció, amivel érdemes foglalkozni.

Szokott-e rendszeresen újraolvasni könyveket?

Nem. Általában nem olvasom újra a könyveket pont azért, mert ennyiféle műfajt olvasok. De egyébként van egy-két olyan könyv, amit néha újra előveszek, és bele-bele lapozgatok.

Követi-e a kortárs magyar szépirodalmat?

Van, hogy az interneten olvasok magyar kortárs verseket. Meg a Színház c. folyóiratot szoktam követni. Mostanában évente, félévente megnézegetem a lapokat és elolvasom, ki mit írt. De kortárs szépirodalmat elég keveset olvasok. Talán azért - közgazdász szemmel nézve-, mert szegény kortárs magyar szerzőknek meg kell küzdenie a „beérési idővel”. Ugyanúgy, mint egy-egy terméknek, van ilyen időszaka, hacsak nem futtatják fel a terméket. Ebben az esetben a könyv nem lesz felkapott olvasmány. Ott van például A Da Vinci- kód, amit szinte mindenki ismer. Ami pedig nehezen befogadható, azt információs költségnek hívják a közgazdászok. Aminek magas az információs költsége, azt mindig kisebb szegmens tudja feldolgozni, a szépirodalom főleg a kortárs szépirodalom és a kortárs művészet, köztük a színház a zene és még sorolhatnám. Ezekre jellemző az, hogy csak a fogyasztás, csak a nézés és olvasás, csak ezek generálják a fogyasztását ezeknek a -csúnyán fogalmazva- termékeknek. Tehát ahhoz mindenkinek el kellene kezdeni kortárs szépirodalmat olvasni, hogy még többet olvasson. És itt az elkezdésnél toppanunk egy olyan szituációba, hogyha valaki nem ismeri a kortárs írókat, akkor neki nincs egy korábbi ismeret -, illetve élményanyaga arról, hogy az alkotás vajon milyen is igazából. Erre jó például a könyvtár, ahol megvásárolják a legújabb könyveket kortárs szerzőktől, így ilyen szerzők műveivel is megismerkedhetünk. Sajnos, a mi könyvtárunk ilyen téren elég rossz helyzetben van, ugyanis elég forráshiányos. Egyébként, talán az is a nehézség az egészben, hogy ha valaki elhatározza, hogy kortárs irodalmat szeretne olvasni, először azt sem tudja, mivel is kezdhetné. Segítséget kell kérnie valakitől, ezért jó az, ha az iskolában egymásnak ajánlotok könyveket.

Tanár Úr szerint miért fontos könyvtárba járni?

Az egyik ok a tudás. Az, hogy annak ellenére, hogy az internet korszakában élünk, és ma már mindent meg tudunk nézni az okostelefonunkon, ennek ellenére a tudásanyag, amit elolvasunk, az mind-mind beépül. Sokkal jobban tudjuk majd használni ezeket az ismereteket, amelyeket olvasás során elsajátítunk. Jobban tudjuk ezeket az információs anyagokat összekötni, kombinálni a többi információval. Tehát tényleg hosszútávon jön elő. Mert rövidtávon, ha szükségem van bármelyfajta ismeretre, beírom valamelyik internetes keresőbe, és máris megkapom a kért információt. De mondjuk azok a morális kérdések, amelyeket felvet egy darab, vagy bármilyen szépirodalmi mű, az csak később érik meg az emberben. Lehet, hogy majd az életem során adódik egy olyan pillanat, amikor egy olyan összetett problémát kell megoldanom, úgy, hogy ezeket az ismereteket ott fel tudom használni. Így ha a színházat kombinálom a közgazdasággal, akkor -egyébként abból

írtam szakdolgozatot is- tudunk új és olyan problémákra is megoldást találni, amelyekre egyébként nem tudnánk. A másik ok az, hogy élvezetes is olvasni. Sokan mondják, hogy a mai fiatalság nem olvas eleget. Nekem erről nincsen negatív képem. Úgy vélem, a fiatalok igenis olvasnak. Például én is rengeteget olvasok interneten. Szakmai oldalakat, illetve blogokat egyaránt. Van, hogy egy blog ugyanolyan szórakoztató és tanulságos tud lenni, mint egy nyomtatott mű. Itt visszautalnék arra, hogy viszont egy könyvnek van fogása, megvan az a tulajdonsága, hogy lehet gyűrögetni, lapozgatni buszon vinni magunkkal, megvan minden könyvnek a sajátos varázsa. Egyébként az interneten is rengetek, anyag van fent. És szerintem, az emberek interneten rengeteget olvasnak, csak nem feltétlenül tudatosan.

Felvetődött az állítás miszerint, az emberek kevesebbet olvasnak. Mit tenne annak érdekében, hogy ez megváltozzon?

Elsősorban az a baj, hogy a nézők, az emberek, befogadók számát lecsökkentette a média, akár nyomtatott, akár írott, akár rádió szinten. Azért, hogy minél szélesebb rétegekhez eljuthasson egy reklám - üzenet. Minél többen legyenek a televíziós készülékeik előtt, minél többen vegyék meg a bulvár lapokat. Na, most nekünk innen erről a szintről kellene elindulnunk afelé, hogy egy-egy számunkra tetsző könyv elolvasása után hozzászoktassuk magunkat az olvasáshoz és a fokozatosság kiépülése által újra megszeressük az olvasást. Hogy mindenki megláthassa saját maga azt, hogy elinduljon a könnyen befogadható dolgoktól a nehezebben emészthető dolgokig. Például a gimnáziumban, mikor a diákok egymásnak ajánlanak könyvet, hogy ők ezt elolvasták és nekik nagyon tetszik, mások is fogják olvasni, és ráébrednek, hogy nekik igenis szükségük van az olvasásra, egy idő után azt érzik, hogy olyan jó lenne olvasni valamit, és akkor nyúl egy kicsit nehezebb olvasmány felé az ember. És ezáltal lesz egy információs alapunk, amire a későbbiek során tudunk majd építeni. És ezt kellene megtalálni, hogy hogy lehetne ezt megvalósítani az egész társadalom, illetve népesség körében.

Milyen olvasmányt tudna nekünk ajánlani?

Én mindig is kilógtam a sorból. Olyan könyveket olvastam el gimnazistaként, amiket a kortársaim nem szívesen olvastak, vagy nem nyerték el a tetszésüket. Meg én ezt úgy gondolom, hogy egy kilencedikest nem feltétlenül az érdekli, mint például egy tizenharmadikost. Azt, hogy melyik évfolyamnak, melyik korosztálynak melyik könyvet ajánljak, meghagynám a magyartanáraitoknak, ugyanis én nem szeretném megmondani senkinek, hogy mit olvasson.

Végezetül kérem, hogy fejezze be a következő mondatot: Olvasni azért érdemes, mert...

Nem csak hasznos időtöltés, de érdemes, és érdekes is.

Ahogy véget ért a kis beszélgetés, Tanár Úrral egy kicsit még nézelődtünk a könyvtárban. Lenyűgözött, ahogy kíváncsian fürkészte a polcokat. Úgy vélem, Gulyás Balázs tanár úrban, színművészen olvasni szerető, rettentően sokoldalú és nyitott embert ismerhettem meg.

A riportot készítette: Kiss Fruzsina 9.Ny/D osztályos tanuló